



T.C.  
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

# ÇARŞAMBA İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

## Tarih Bölümü

### Eskiçağ Mısır Tarihi

### Orta Krallık

### 6. Hafta

*özenilen üniversite*

I. Senusret etkin dış politikasını Mısır'ın güney sınırında başarıyla sürdürür ve Nübye'nin tamamını kolonileştirir. Burada öncelikle Elephantineli Sarenput, Antilop eyaletinden Ameni ve Siutlu Hapcefay gibi Orta Mısır prensleri kraliyet görevlisi olarak faaliyet gösterir. El-Allaki vadisinin altın madenlerine giden yolların güvenliği Kuban ve Aniba'da kurulan güçlü kalelerle sağlanır. Mısır'ın yayılmasına karşı çıkan ya da Nübye ve Asya'daki kervan yollarını tehdit eden kabile şefleri "Lanetleme Metinleri"nde büyüyle yok edilirler: adlarının yazılı olduğu heykelcik ya da kaplar ritüelle yere fırlatılıp kırılır. I. Senusret, Nübye'deki Mısır bölgelerinde tanrı gibi saygı görür. Nil vadisinin iki yakasındaki güvenli çöl bölgelerinde altın madenlerine, taşocaklarına ve uzak vahalara keşif seferleri düzenlenir. Bu kapsamda I. Senusret'in saltanatının otuz sekizinci yılında (1882) kraliyet temsilcisi Ameni'nin kralın binalarına Eio sfenks ve 50 heykel temin etmek için 17.000 kişilik bir keşif ordusunun başında doğu çölüne gönderir. O dönemde deve henüz bilinmediği için yük hayvanı olarak eşek kullanılıyordu; II. Amenemhet zamanında Toşka'daki diyorit ocaklarına yapılan bir seferde binden fazla eşek kullanılmıştı. Ancak normalde çok daha küçük boyutlarda olan bu seferlerde adam sayısı 1000'i pek geçmiyordu. I. Senusret, ölümünden üç yıl önce oğlu II. Amenemhet'i (1877-1843) kral naipliğine getirdiği için tahta kimin geçeceği konusunda bir sorun yaşanmadı. II. Amenemhet, kral olunca askeri bir saldırganlık sergilemez. Ancak memurlarından birine "Vavat Kaleleri"ni denetletmesi, eldeki sınırları korumakta kararlı olduğunu gösterir. Bu dönemde ticaret ve ulaşım iyice gelişir. Afrika'nın iç bölgelerinin ürünleri, Somali kıyısındaki tütsü diyarı Punt üzerinden düzenli bir biçimde ithal edilir. Ünlü "Tod Hazinesi" o dönemde Suriye'den getirilen ürünlerden oluşur. II. Amenemhet'in ölümünden sonra yerini, zaten yıllardan beri kral naibi olan oğlu II. Senusret (1845-1837) alır. II. Senusret ve halefinin inşa ettirdiği barajlar ve kanallarla kontrol altına alınan sel sularıyla Fayyum bölgesinde düzenli bir sulama yapılır ve tarımsal faaliyetler yürütülür. Ölmeden kısa bir süre önce iktidarı paylaştığı III. Senusret (1837-1818) tahta çıkar ve iki kuşak süren huzur dönemini sona erdirip iç ve dış politikada hareketlenmelerin yaşanacağı bir dönem başlatır. III. Senusret, çağdaşları ve sonraki kuşakların gözünde Mısır'ın en önemli hükümdarlarından biri olmasını Mısır'ın dünyadaki saygınlığını doruk noktasına çıkararak hareketli dış politikasına borçludur. Bu kral döneminde MÖ 1830'da Birinci Çağlayan'ın granit bariyerini kırdırarak, 8 metrelik derinliğiyle büyükçe ikmal gemilerine de geçit veren bir kanal yaptırdı. Mısır'ın güneydeki yeni sınırı, kralın saltanatının sekizinci (1830) ve on altıncı yılında (1822) dikilen sınır anıt taşlarıyla ilan edildi. III. Senusret'in oğlu ve kral naibi III. Amenemhet (1818-1773) babası kadar önemlidir. Yeni kral iç ve dış politikada elde edilenleri korur. Bu dönemde Güney bölgelerindeki Mısır etkisi Üçüncü Çağlayan'ı aşarak ticaret kenti Kerma'ya uzanır. III. Amenemhet'in ölümünden sonra tahta oğlu IV. Amenemhet çıkar ve Güçlü selefleriyle karşılaştırıldığında IV. Amenemhet (1773-1763) silik bir karakterdir. IV. Amenemhet'in erkek varisi yoktur, nitekim ölümünden sonra kız kardeşi Sobeknofru (1763-1759) kral unvanıyla ülkeyi dört yıl boyunca yönetir.

### **Seçilmiş Kaynakça:**

Erik Hornung, Eski Mısır Tarihi

Afet İnan, Eski Mısır Tarih ve Medeniyeti

Ercüment Yıldırım, Nil'in Tanrı Kralları